

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА
АУДИТУ**

КАФЕДРА ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік, аудит та оподаткування»

Київ
2022 рік

Методичні рекомендації для виконання практичних занять з дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Укладач Л.С. Новіченко. Київ: НАСОА, 2022. 63 с.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування. Протокол від «30» серпня 2022 року, №1.

Розглянуто та рекомендовано Вченою Радою обліково-статистичного факультету НАСОА. Протокол від «31» серпня 2022 року, № 1.

Рецензенти:

1. Стойка Н.С., доцент кафедри обліку і аудиту Закарпатського угорського інституту імені Ференці Ракоці II, к.е.н., доцент.

2. Шевчук О.В. професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту, д.е.н., професор.

©Новіченко Л.С., 2022 рік

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	5
2.	Тематика семінарських і практичних занять.....	7
3.	Ситуаційні завдання, задачі та вправи за кожною темою, які розглядаються на практичних заняттях з навчальної дисципліни.....	9
4.	Рекомендована література.....	62

1. Загальні положення

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни “Аналіз господарської діяльності” полягає в набуті студентами знань щодо організації та методики здійснення аналізу господарської діяльності на підприємствах різних форм власності, засвоєння прогресивних форм і техніки економічних розрахунків, формування висновків та пропозицій щодо покращення економічного стану підприємства, усвідомлення ролі аналізу господарської діяльності у сучасних умовах розвитку економічних відносин.

1.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни: вивчення методичних прийомів економічного аналізу та їх застосування в процесі здійснення аналітичних розрахунків та досліджень, технології їх застосування для вирішення аналітичних завдань, що формулюються власником та потребами управління, набуття вмінь документального оформлення результатів проведених аналітичних досліджень, формулювання обґрунтованих аналітичних висновків.

1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет, зміст, завдання і види економічного аналізу;
- методи аналізу господарської діяльності;
- основні положення інформаційної бази аналізу господарської діяльності;
- методику проведення аналізу прибутку і рентабельності;
- методику здійснення аналізу виробництва продукції, робіт і послуг;
- методику проведення аналізу використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці;
- порядок використання методичних прийомів і способів аналізу в процесі оцінки використання довгострокових активів підприємства, матеріальних ресурсів та ефективності їх використання;
- методику проведення аналізу витрат на виробництво, собівартості і реалізації продукції;
- порядок проведення фінансового аналізу підприємства.

ВМІТИ:

- визначати мету проведення аналізу господарської діяльності, розробляти програму його проведення;
- здійснювати підбір необхідної інформації за даними бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності для потреб аналізу;
- аналізувати основні показники господарської діяльності підприємства, робити відповідні висновки;
- складати аналітичні огляди, формулювати висновки, рекомендації і практичні пропозиції на основі проведеного аналізу;
- аналізувати узгодженість фінансових і виробничих показників при розробці політики економічної поведінки підприємства на ринку.

1.4. Найменування компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни:

ФК02. Здатність використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ФК05. Здатність проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

ФК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

ФК11. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

1.5. Результати навчання:

ПРН02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРН03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПРН04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту, та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПРН06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

2. Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми та плани занять
1	2
1	Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу господарської діяльності План 1.1. Аналіз господарської діяльності: роль в управлінні підприємством. 1.2. Предмет аналізу господарської діяльності . 1.3. Об'єкти, принципи та завдання аналізу господарської діяльності
2	Тема 2. Класифікація видів аналізу та його інформаційне забезпечення План 2.1. Види та напрями аналізу господарської діяльності. 2.2. Організація аналітичної роботи на підприємстві: принципи, форми і методи. 2.3. Основні етапи і послідовність проведення аналізу господарської діяльності.
3	Тема 3. Метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності План 3.1. Методичний прийом порівняння в аналітичних дослідженнях: особливості застосування. 3.2. Використання абсолютних, відносних та середніх величин в аналізі господарської діяльності. 3.3. Побудова рядів динаміки. 3.4. Прийоми графічного та табличного відображення аналітичних даних
4	Тема 4. Методика факторного аналізу План 4.1. Класифікація факторів для потреб економічного аналізу. 4.2. Моделювання факторних систем. 4.3. Способи виміру впливу факторів в детермінованому аналізі. 4.4. Способи виміру впливу факторів в стохастичному аналізі
5	Тема 5. Аналіз виробництва та реалізації продукції, робіт і послуг План 5.1. Аналіз асортименту і структури продукції. 5.2. Аналіз комплектності і ритмічності випуску продукції. 5.3. Аналіз якості продукції. 5.4. Оцінка виконання зобов'язань по поставкам продукції 5.5. Підрахунок резервів росту обсягу виробництва продукції

1	2
6	Тема 6. Аналіз використання трудових ресурсів підприємства План 6.1. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. 6.2. Аналіз використання робочого часу. 6.3. Аналіз показників продуктивності праці. 6.4. Аналіз формування і використання фонду оплати праці.
7	Тема 7. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання План 7.1. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами. 7.2. Індивідуальні показники аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів. 7.3. Узагальнюючі показники аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів.
8	Тема 8. Аналіз використання основних засобів та нематеріальних активів підприємства План 8.1. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами. 8.2. Аналіз технічного стану та ефективності використання основних засобів. 8.3. Аналіз нематеріальних активів
9	Тема 9. Аналіз витрат та собівартості виробленої продукції План 9.1. Оцінка динаміки та структури витрат. 9.2. Аналіз прямих та накладних витрат підприємства. 9.3. Визначення резервів зниження собівартості продукції. 9.4. Аналіз реалізації продукції та оцінка впливу факторів на її зміну.
10	Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства План 10.1. Аналіз і оцінка рівня та динаміки показників прибутку. 10.2. Методика факторного аналізу прибутку. 10.3. Аналіз валового прибутку від реалізації продукції. 10.4. Аналіз рівня беззбитковості. 10.5. Аналіз рентабельності підприємства.
11	Тема 11. Аналіз фінансового стану підприємства План 11.1. Аналіз активів підприємства. Аналіз пасивів підприємства. 11.2. Аналіз фінансової стійкості підприємства. 11.3. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. 11.4. Аналіз ділової активності підприємства. 11.5. Аналіз та оцінка ймовірності банкрутства підприємства

3. Ситуаційні завдання, задачі та вправи за кожною темою, які розглядаються на практичних заняттях з навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу господарської діяльності

План

- 1.1. Аналіз господарської діяльності: роль в управлінні підприємством.
- 1.2. Предмет аналізу господарської діяльності .
- 1.3. Об'єкти, принципи та завдання аналізу господарської діяльності

Питання для самоконтролю знань:

1. В чому полягає сутність поняття «аналіз»?
2. З якими поняттями термін «аналіз» перебуває у діалектичному взаємозв'язку?
3. Яку роль відіграє аналіз господарської діяльності в практичній діяльності суб'єкта господарювання?
4. Який існує взаємозв'язок економічного аналізу та підсистем управління підприємством?
5. Наведіть визначення сутності поняття «предмет аналізу господарської діяльності».
6. Які існують принципи аналізу господарської діяльності?

Тести для перевірки знань

1. Під терміном “синтез” розуміють:

- а) уявне з'єднання розділених елементів об'єкта в систему;
- б) розчленування цілого на складові частини і вивчення їх у взаємозалежності;
- в) реальне з'єднання розділених елементів об'єкта в систему.

2. Аналіз виступає у діалектичній суперечливій єдності з методом:

- а) індукції;
- б) дедукції;
- в) синтезу.

3. Предметом аналізу господарської діяльності є:

- а) фінансові результати та фінансовий стан підприємства;
- б) використання ресурсів;
- в) причинно-наслідкові зв'язки та залежності між економічними явищами та процесами.

4. Розробка аргументованих аналітичних висновків і пропозицій щодо вирішення конкретних практичних ситуацій забезпечується через виконання принципу:

- а) системності;
- б) науковості;
- в) дієвості.

5. Визначення відповідності стану економічної системи її цільовим параметрам функціонування та потенційним можливостям – це:

- а) оціночна функція;
- б) діагностична функція;
- в) інформаційна функція.

6. Виявлення невикористаних резервів і потенційних можливостей зміни та розвитку економічної системи, обґрунтування механізмів їх мобілізації – це:

- а) оціночна функція;
- б) діагностична функція;
- в) пошукова функція.

7. Спосіб міркувань від загальних положень до часткових висновків це:

- а) дедукція;
- б) індукція;
- в) аналіз.

8. Користувачами інформації, яка надається системою аналітичних досліджень на підприємстві є:

- а) внутрішні і зовнішні користувачі;
- б) виключно банківські установи та кредитори;
- в) переважно власники та управлінський персонал.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 1.1

Визначити, які з наведених завдань належать до завдань аналізу господарської діяльності

Завдання	Пра- вильно	Непра- вильно
1	2	3
Оцінка надійності системи внутрішнього контролю		
Контроль за правильністю здійснення основних господарських процесів (постачання, виробництво, збут)		

Продовження таблиці

1	2	3
Дослідження причинно-наслідкових залежностей та зв'язків між економічними явищами та процесами, що впливають на діяльність економічних суб'єктів		
Вивчення впливу факторів на результати господарської діяльності		
Перевірка фактичної наявності активів, зобов'язань і капіталу, що відображені у фінансовій звітності		
Вивчення характеру дії економічних законів, встановлення закономірностей і тенденцій економічних явищ і процесів у конкретних умовах підприємства		
Встановлення відповідності діяльності підприємства і ведення бухгалтерського обліку чинному законодавству		
Визначення і підтвердження розміру матеріальних збитків, завданих посадовими і матеріально відповідальними особами в результаті навмисних корисливих правопорушень		
Об'єктивне і всебічне дослідження виконання бізнес-планів і нормативів (за даними обліку та звітності)		
Формування аналітичного забезпечення для прийняття оптимальних управлінських рішень		

Завдання 1.2

Вставити слова на пропущені місця.

1. _____ – це спосіб пізнання предметів і явищ, який ґрунтується на розчленуванні цілого на складові та вивченні їх у всьому різноманітті зв'язків.

2. Основною _____ аналізу господарської діяльності є пошук резервів підвищення _____ діяльності підприємства та розробка заходів щодо їх реалізації.

3. Виявлення резервів підвищення ефективності господарювання це _____ функція аналізу.

4. Принцип _____ – це вивчення економічних явищ і процесів як складної системи, елементи якої перебувають у взаємозв'язку та взаємозумовленості.

5. Визначення відповідності стану економічної системи її цільовим параметрам функціонування та потенційним можливостям – це _____ функція аналізу господарської діяльності.

6. У процесі управління аналіз виступає елементом зворотного зв'язку між _____ і _____ системами.

7. _____ аналізу господарської діяльності є причинно-наслідкові зв'язки економічних процесів діяльності підприємства.

8. _____ – поєднання раніше розподілених елементів досліджуваного об'єкта в єдине ціле.

Завдання 1.3

Необхідно

Навести формули розрахунку основних показників діяльності підприємства, зазначити основні джерела інформації для їх розрахунку. Відповідь оформити у вигляді таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Основні показники діяльності підприємства та їх коротка характеристика

<i>№ з/п</i>	<i>Показники</i>	<i>Формула розрахунку</i>	<i>Значення показника</i>	<i>Джерела інформації</i>
1	Чистий дохід			
2	Валовий прибуток			
3	Фондовіддача			
4	Рентабельність продукції			
5	Коефіцієнт покриття			
6	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів			
7	Матеріломісткість			

Завдання 1.4

Необхідно

Визначити невідомі показники (табл. 1.2). Пояснити порядок їх розрахунку, назвати можливі причини змін, що відбулися, їх вплив на результати господарської діяльності підприємства. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 1.2

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Мрія”

<i>№ з/п</i>	<i>Показники</i>	<i>Од. вим.</i>	<i>I-й квартал</i>	<i>II-й квартал</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	Валовий прибуток	тис. грн	240	320

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5
2	Собівартість реалізованої продукції	?	1200	?
3	Середньорічна вартість оборотних засобів	?	?	800
4	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	?	3,8	?
5	Тривалість одного обороту оборотних засобів	Дні	?	40

Завдання 1.5*Необхідно*

Визначити невідомі показники (табл. 1.3). Пояснити порядок їх розрахунку, назвати можливі причини змін, що відбулися, їх вплив на результати господарської діяльності підприємства. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 1.3

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Магнолія”

№ з/п	Показники	Од. вим.	I-й квартал	II-й квартал
1	Чистий дохід	тис. грн	680	920
2	Собівартість реалізованої продукції	?	365	?
3	Середньорічна вартість оборотних засобів	?	?	800
4	Середньорічна вартість основних засобів	?	3,8	?
5	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	?	?	40
6	Тривалість одного обороту оборотних засобів	Дні	25	18
7	Фондовіддача	?	1,6	?
8	Фондомісткість	?	?	0,58
9	Середньоспискова чисельність працюючих	чол.	102	96
10	Продуктивність праці	?	?	?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 9]

Допоміжна: [1, 2, 6, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 2. Класифікація видів аналізу та його інформаційне забезпечення**План**

2.1. Види та напрями аналізу господарської діяльності.

2.2. Організація аналітичної роботи на підприємстві: принципи, форми і методи.

2.3. Основні етапи і послідовність проведення аналізу господарської діяльності.

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть ознаки класифікації видів економічного аналізу?
2. Назвіть основні характеристики, переваги та недоліки перспективного аналізу.
4. Які спільні та відмінні ознаки між внутрішнім та зовнішнім економічним аналізом?
5. Які основні етапи проведення аналізу господарської діяльності?
7. Назвіть основні характеристики інформації, яка використовується для потреб проведення аналітичних досліджень?

Тести для перевірки знань

1. *За суб'єктами (користувачами) аналізу можна виділити:*
 - а) міжгосподарський аналіз;
 - б) суцільний аналіз;
 - в) внутрішній аналіз.
2. *Вид порівняльного аналізу, що застосовується при порівнянні показників за ряд періодів (років) та визначення основної тенденції динаміки показника, називається:*
 - а) горизонтальним;
 - б) вертикальним;
 - в) трендовим.
3. *Який вид аналізу спрямований на дослідження ринків збуту продукції, попиту та пропозиції, рівня конкурентоспроможності виробленої продукції – це:*
 - а) інвестиційний аналіз;
 - б) маркетинговий аналіз;
 - в) факторний аналіз.
4. *Суцільний та вибіркового аналіз виокремлюються за наступною ознакою:*
 - а) просторовою;
 - б) за користувачами результатів аналізу;
 - в) за методикою вивчення об'єктів.
5. *За повнотою охоплення об'єктів аналіз може бути:*
 - а) суцільний;
 - б) несцільний;
 - в) вибіркового.

6. Економічно-екологічний аналіз належить до класифікаційної групи, що виділяється:

- а) за змістом аналізу;
- б) за об'єктами управління;
- в) за суб'єктами (користувачами) аналізу.

7. Вид порівняльного аналізу, що застосовується при порівнянні показників за ряд періодів (років) та визначення основної тенденції динаміки показника, називається:

- а) горизонтальним;
- б) вертикальним;
- в) трендовим.

8. Який вид аналізу пов'язаний із вивченням господарських процесів, що вже відбулися:

- а) ретроспективний;
- б) поточний;
- в) перспективний.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 2.1.

Розкрити зміст видів економічного аналізу:

- а) внутрішній аналіз;
- б) зовнішній аналіз;
- в) суцільний аналіз;
- г) вибіркового аналізу;
- д) тематичний аналіз;
- е) комплексний аналіз.

Завдання 2.2.

Пов'язати основні особливості економічної інформації. Для цього проставити ліворуч від номера відповідну літеру.

<i>Особливості</i>	<i>Характеристика</i>
<i>1</i>	<i>2</i>
1. Специфічність форми надання ___	А. У процесі обробки переважно застосовуються арифметичні й логічні операції
2. Об'ємність ____	Б. виробничі процеси характеризуються повторюваністю стадій обробки інформації

<i>1</i>	<i>2</i>
3. Циклічність ___	В. Систематизація та відображення інформації у вигляді первинних і зведених документів
4. Універсальність презентації результатів ___	Г. відображення результатів виробничо-господарської діяльності за допомогою системи натуральних і вартісних показників
5. Особливості за способом обробки ___	Д. Удосконалення управління супроводжується збільшенням супутніх потоків інформації

Завдання 2.3

Необхідно

Визначити невідомі показники (табл. 2.1). Пояснити порядок їх розрахунку, назвати можливі причини змін, що відбулися, їх вплив на результати господарської діяльності підприємства. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 2.1

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Променада”

<i>Показники</i>	<i>Од. вим.</i>	<i>I-ий квартал</i>	<i>II-й квартал</i>	<i>Відхилення</i>	
				<i>абс.</i>	<i>відносне, %</i>
Середньоспискова чисельність працівників	?	?	121	?	?
Продуктивність праці	?	?	5,3	?	?
Середньорічна вартість основних засобів	?	?	3490	?	?
Фондомісткість	?	2,2	?	?	?
Валовий прибуток	?	567	345	?	?
Собівартість продукції	?	750	?	?	?
Фондоозброєність	?	26,9	?	?	?

Завдання 2.4

Необхідно

Встановити взаємозалежність між показниками виручки від реалізації продукції, ціни та кількості реалізованої продукції. Розрахувати невідомі показники, зробити відповідні висновки.

Назва виробу	Обсяги реалізації, шт.		Ціна продажу за одиницю продукції, тис.грн.		Виручка від реалізації продукції, тис.грн.		Відхилення		
	1 півріччя	2 півріччя	1 півріччя	2 півріччя	1 півріччя	2 півріччя	Всього	За рахунок ціни	За рахунок обсягу
Рис	2345	3567	456	430					
Гречка	2000	3500	900	870					
Овес	123	98	56	43					
Кукурудза	3450	3690	120	180					
Ячмінь	4500	3800	395	390					

Завдання 2.5

Необхідно

Розрахувати показники ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства. Навести основні фактори, які сприяють підвищенню ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства.

Таблиця 2.2

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Комплекс Інвест”

Показник	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення
Виручка від реалізації продукції, тис.грн.	56000	89000	?
Ціна придбання одиниці матеріалів, тис.грн.	237	310	?
Норма витрачання матеріалів, шт	34	28	?
Обсяги виробництва продукції, шт.	2400	2350	?
Матеріаломісткість	?	?	?
Матеріаловіддача	?	?	?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [1, 3, 6, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 3. Метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності

План

3.1. Методичний прийом порівняння в аналітичних дослідженнях: особливості застосування.

3.2. Використання абсолютних, відносних та середніх величин в аналізі господарської діяльності.

3.3. Побудова рядів динаміки.

3.4. Прийоми графічного та табличного відображення аналітичних даних

Питання для самоконтролю знань:

1. Дайте визначення термінам «метод» та «методика».
2. Назвіть види абсолютних показників.
3. Поясніть порядок здійснення аналізу динаміки економічних явищ.
4. Назвіть основні види середніх величин та випадки їх застосування?
5. Зазначте основні завдання групування та його роль в аналізі господарської діяльності.
6. Назвіть види групування, що використовуються в аналізі господарської діяльності
7. Які типи графіків ви знаєте? Надайте їх основну характеристику.
8. Що таке балансовий метод та який порядок його використання в аналізі?

Тести для перевірки знань

1. Показник, що розраховується як різниця між двома рівнями динамічного ряду, називається:

- а) абсолютний приріст;
- б) темп приросту;
- в) темп зростання.

2. Співвідношення частин цілого між собою характеризують:

- а) відносні величини структури;
- б) відносні величини ефективності;
- в) відносні величини координації.

3. Шляхи, способи та засоби пізнання дійсності, сукупність органічно пов'язаних принципів і прийомів дослідження різноманітних явищ це:

- а) метод;
- б) фактор;
- в) резерв.

4. При вивченні причинно-наслідкових зв'язків показники поділяються на:

- а) абсолютні й відносні
- б) факторні і результативні;
- в) середні та статистичні.

5. Вид групування, що характеризує склад досліджуваної сукупності, структурні зрушення в розвитку соціально-економічних явищ і процесів це:

- а) структурне;
- б) типологічне;
- в) інтегральне.

6. Залежно від часового періоду отримання числових характеристик досліджуваних явищ показники поділяються на:

- а) перспективні та ретроспективні;
- б) динамічні та статичні;
- в) моментні та інтервальні.

7. За формою графічних образів розрізняють такі типи графіків:

- а) крапкові та лінійні;
- б) площинні та об'ємні;
- в) правильна відповідь а і б.

8. За способом побудови графіки поділяються на:

- а) інформаційні;
- б) площинні;
- в) картограми.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 3.1

Визначити, які з наведених характеристик притаманні прийому групування в аналізі господарської діяльності

Характеристики	Пра- вильно	Непра- вильно
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Поділ всіх об'єктів сукупності, що досліджується, на кількісно однорідні групи за відповідними ознаками		
Робить можливим вивчення економічних явищ в їхньому взаємозв'язку та взаємозалежності		
Дозволяє вивчати внутрішню будову показників, співвідношення в них окремих частин		

1	2	3
Спосіб вивчення взаємозв'язку між результативним показником і факторами, за допомогою конкретного математичного рівняння		
За допомогою простих групувань вивчається взаємозв'язок між явищами, згрупованими за певною ознакою		
Застосовується для характеристики роботи об'єкта за ряд років і розробки перспектив його розвитку		
Групування можна проводити за випадковими ознаками		
Групування поділяють на моментне та інтервальне		
Одним із завдань групування є знаходження тих чи інших закономірностей та тенденцій, які властиві цим явищам та процесам		
Залежно від мети аналізу використовують типологічне, структурне та аналітичне групування		

Завдання 3.2

Пов'язати основні графічні прийоми аналізу з їх змістом. Для цього проставити праворуч від номера відповідну літеру

<i>Графічні прийоми</i>	<i>Зміст прийому</i>
1. Аналітичні ___	А. Можна віднести графіки порівнянь
2. Інформаційні ___	Б. Показують зростання ознаки, динаміку розвитку і структуру явища
3. Ілюстративні ___	В. Графічне зображення, що наочно у вигляді певних геометричних фігур показує співвідношення між різними величинами, які порівнюються
4. Діаграми ___	Г. Географічне зображення, на якому розмір об'єктів або відстані залежать від показника, відмінного від площі або дистанції
5. Картограми ___	Д. Це графіки групувань взаємозв'язку і рядів розподілу

Завдання 3.3

Необхідно

Обчислити відносні показники: виконання плану, планового завдання, динаміки, структури; координації, порівняння (табл. 3.1). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 3.1

Вихідні дані по підприємствах ТОВ “Офіс” та ТОВ “Канцтовари”

Вид продукції	ТОВ “Офіс”			ТОВ “Канцтовари”	
	I-й рік	II-й рік		I-й рік	II-й рік
		план	факт		
Папір офісний	356,7	340,5	330,9	295,6	300,2
Картон білий	340,5	360,0	337,9	425,8	415,3
Папір для фліпчартів	422,4	445,7	485,9	378,5	412,5
Картон кольоровий	379,9	403,0	398,9	416,8	397,9

Завдання 3.4*Необхідно*

Визначити середню собівартість одиниці продукції «Календар настільний» для трьох підприємств разом.

Дані для виконання:

Загальні витрати на виробництво продукції підприємства й собівартість одиниці продукції «Календар настільний» на трьох підприємствах характеризуються такими даними (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Назва підприємства	Витрати виробництва, тис. грн.	Собівартість одиниці продукції, грн.
ТОВ «Папірус»	3500,00	90,00
ТОВ «Офіс»	2890,00	73,00
ТОВ «Канцтовари»	3120,00	86,50

Завдання 3.5*Необхідно*

Обчислити базисні та ланцюгові характеристики динаміки: абсолютні прирости і темпи приросту, абсолютні значення 1% приросту (табл. 3.3). Показати взаємозв'язок названих характеристик. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 3.3

**Динаміка собівартості реалізованої готової продукції на
ТОВ “ФранкоПак”, тис. грн.**

Рік	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Собівартість реалізованої продукції	4890,4	4970,00	4760,3	5250,8	5460,6	5600,2	5325,1

Завдання 3.6*Необхідно*

Провести аналіз динаміки обсягів виробництва та валового прибутку; оцінити ефективність господарювання кожного з підприємств (табл. 3.4). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 3.4

Вихідні дані по підприємствах ТОВ “Крафт” та ТОВ “Люкс”

Період	ТОВ “Крафт”		ТОВ “Люкс”	
	обсяг виробництва, тис. грн	валовий прибуток, тис. грн	обсяг виробництва, тис. грн	валовий прибуток, тис. грн
I квартал	1480	230	1801	263
II квартал	1523	249	1561	252
III квартал	151	238	1628	234
IV квартал	1285	188	1483	240
Разом	?	?	?	?

Завдання 3.7*Необхідно*

Визначити вплив зміни структури обсягів продажу на зміну обсягу реалізації продукції. Навести перелік факторів, які сприяють зростанню обсягів виробництва та продажу готової продукції. Зробити висновки.

Таблиця 3.5

Обчислення впливу зміни структури продажу на зміну обсягу реалізації продукції

Вид продукції	Обсяг реалізації план		Обсяг реалізації факт		Фактичний обсяг за плановою структурою, тис. грн.
Візитівки	29900			12,5	
Брошури	18600			20,0	
Каталоги	36800			10,6	
Плакати	14100			25,4	
Стікери	25300			31,5	
Разом	96500	100	96000	100	

Завдання 3.8.

Проаналізувати структуру поліграфічних виробів підприємства (табл. 3.2). Оцінити структурні зрушення (відхилення пунктів структури), їх причини та наслідки. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 3.2

Вихідні дані по підприємству ТОВ “МАГІС”, грн

<i>Поліграфічна продукція</i>	<i>I півріччя</i>	<i>II півріччя</i>
Інформаційні каталоги	2490	2546
Рекламні постери	6700	7400
Презентаційні брошури	4230	4100
Плакати	1500	1300
Голографічні етикетки	1200	980
Самоклеючі етикетки	780	856
Усього	?	?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [1, 3, 6, 7, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 4. Методика факторного аналізу

План

- 4.1. Класифікація факторів для потреб економічного аналізу.
- 4.2. Моделювання факторних систем.
- 4.3. Способи виміру впливу факторів в детермінованому аналізі.
- 4.4. Способи виміру впливу факторів в стохастичному аналізі

Питання для самоконтролю знань:

1. Які види факторів вам відомі?
2. В чому полягає зміст факторного аналізу?
3. Які види факторного аналізу можуть проводитися при аналітичних дослідженнях?
4. Охарактеризуйте основні завдання факторного аналізу господарської діяльності.
5. Назвіть види моделей, які можуть застосовуватися в процесі проведення

детермінованого факторного аналізу.

6. Надайте перелік способів виміру впливу факторів в детермінованому аналізі.

7. Особливості проведення стохастичного факторного аналізу.

Тести для перевірки знань

1. Факторний аналіз – це:

- а) порівняння звітних даних з плановими показниками;
- б) розрахунок величини впливу факторів на зміну результативного показника;
- в) оптимізація варіантів прийняття.

2. Для визначення впливу факторів у всіх типах детермінованих факторних моделей використовується:

- а) спосіб пропорційного поділу;
- б) спосіб відносних різниць;
- в) спосіб ланцюгових підстановок.

3. Якщо зв'язок факторів з результативним показником має функціональний характер, то це:

- а) детермінований аналіз;
- б) стохастичний аналіз;
- в) статистичний аналіз.

4. Кратна залежність результативного показника від факторів може бути представлена у вигляді:

- а) $Y = x_1 + x_2 + \dots + x_n$;
- б) $Y = x_1/x_2$;
- в) $Y = x_1 \times x_2 \times \dots \times x_n$.

5. Модель, що застосовується у факторному аналізі, якщо результативний показник є добутком декількох факторів:

- а) адитивна;
- б) мультиплікативна;
- в) комбінована.

6. Модель, що застосовується у факторному аналізі, якщо результативний показник є сумою декількох факторів:

- а) адитивна;
- б) мультиплікативна;
- в) комбінована.

7. *Методичними прийомами, що застосовуються у факторному аналізі прибутку, є:*

- а) елімінування;
- б) методичний прийом балансового узагальнення;
- в) дисконтування грошових потоків.

8. *Елімінування – означає виключити вплив на величину результативного показника:*

- а) одного фактора;
- б) всіх факторів, крім одного;
- в) двох і більше факторів.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 4.1

Зазначити, які з наведених способів виміру впливу факторів використовуються в детермінованому та стохастичному аналізі

<i>Способи виміру впливу факторів</i>	
А. дисперсійний	Є. ланцюгових підстановок
Б. часткової участі	Ж. абсолютних різниць
В. багатовимірний факторний	З. відносних різниць
Г. інтегральний	И. кореляційний
Д. логарифмічний	Й. індексний
Е. кластерний	К. пропорційного ділення
<i>Вид факторного аналізу</i>	
Детермінований факторний аналіз	Стохастичний факторний аналіз

Завдання 4.2

Навести характеристику наступних методів стохастичного факторного аналізу:

- дисперсійний,
- регресійний,
- кореляційний,
- компонентний,
- багатовимірний.

Завдання 4.3*Необхідно*

Побудувати факторну модель валового прибутку і розрахувати вплив факторів на його зміну способом ланцюгових підстановок (табл. 4.1). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

*Таблиця 4.1***Вихідні дані по підприємству ТОВ “Мегаполіс”**

Показник	Значення показника	
	2013 р.	2014 р.
Обсяг продажу, шт.	1000	900
Ціна виробу, грн	?	240
Собівартість виробу, грн	140	?
Валовий прибуток, грн	30000	36000

Завдання 4.4*Необхідно*

Побудувати факторну модель матеріаловіддачі і розрахувати вплив факторів на її зміну (табл. 4.2). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

*Таблиця 4.2***Вихідні дані по підприємству ТОВ “Мегаполіс”**

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	67000	89000	?	?
Матеріальні витрати, тис.грн.	5680	6790	?	?
Матеріаловіддача	?	?	?	?

Завдання 4.5*Необхідно*

Побудувати факторну модель рентабельності капіталу і обчислити вплив факторів на зміну її рівня за всіма можливими способами (табл. 4.3). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Хіт Мол”

<i>Показник</i>	<i>Минулий рік</i>	<i>Звітний рік</i>
Загальний прибуток, тис. грн	3000	4320
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	3600	4080
Середньорічна вартість оборотних засобів, тис. грн	2400	3120

Завдання 4.6*Необхідно*

Побудувати мультиплікативну модель результативного показника і розрахувати вплив факторів на його зміну способом ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць (табл. 4.4). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 4.4

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Ромашка”

<i>Показники</i>	<i>I-й квартал</i>	<i>I-й квартал</i>	<i>Відхилення</i>	
			<i>+ / -</i>	<i>%</i>
Обсяг реалізованої продукції, шт.	4215	3652		
Ціна реалізованої продукції, грн	44	45		

Завдання 4.7*Необхідно*

Визначити результативний показник (табл. 4.20), виявити вплив факторів на зміну результативного показника способом часткової участі, визначити позитивні та негативні зміни факторів, з'ясувати їх причини та резерви господарювання. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 4.5

Вихідні дані по підприємству ТОВ “ДБК Постач”, тис. грн

<i>Показники</i>	<i>I -й рік</i>	<i>II -й рік</i>
Валовий прибуток (ВП)	123,4	136,0
Собівартість реалізованої продукції (Св), у т.ч.:	96,0	98,6
- матеріальні витрати (МВ)	55,0	58,6
- витрати на оплату праці (ОП)	21,0	22,4
- відрахування на соціальні заходи (СЗ)	8,0	8,4
- амортизація (А)	12,0	9,2

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [2, 7, 9, 12, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 5. Аналіз виробництва та реалізації продукції, робіт і послуг

План

- 5.1. Аналіз асортименту і структури продукції.
- 5.2. Аналіз комплектності і ритмічності випуску продукції.
- 5.3. Аналіз якості продукції.
- 5.4. Оцінка виконання зобов'язань по поставкам продукції
- 5.5. Підрахунок резервів росту обсягу виробництва продукції

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть у чому полягає відмінність між валовою та товарною продукцією?
2. Охарактеризуйте завдання та джерела інформації аналізу виробництва продукції (робіт, послуг).
3. Назвіть основні джерела інформації для аналізу виробництва та реалізації продукції.
4. Порядок здійснення оцінки виконання виробничої програми.
5. Які основні показники розраховуються при аналізі асортименту і структури продукції?
6. Назвіть основні показники, які використовуються для аналізу ритмічності виробництва.
7. Охарактеризуйте порядок здійснення аналізу ритмічності випуску продукції.
8. Основні етапи та показники аналізу якості продукції.
9. Систематизуйте та назвіть резерви збільшення обсягу виробництва продукції.

Тести для перевірки знань

1. Об'єктами аналізу виробництва та продажу продукції є:
 - а) обсяг виробництва;
 - б) показники ефективності використання основних засобів;
 - в) показники трудових ресурсів.
2. Товарна продукція відрізняється від валової тим, що в неї:

- а) не включаються залишки незавершеного виробництва;
- б) включаються залишки незавершеного виробництва;
- в) правильна відповідь відсутня.

3. *Коефіцієнт асортиментності – це:*

- а) відношення фактичного випуску продукції до планового;
- б) відношення планового випуску продукції до фактичного;
- в) відношення фактичного випуску у межах плану до планового.

4. *До прямих показників, що використовуються для оцінки виконання плану з ритмічності, відносять:*

- а) коефіцієнт ритмічності, коефіцієнт варіації, коефіцієнт аритмічності;
- б) наявність доплат за понаднормові роботи, втрати від браку, оплата штрафів за недопоставку та несвоєчасне відвантаження продукції;
- в) власний варіант відповіді.

5. *Коефіцієнт ритмічності розраховується як відношення:*

- а) загального фактичного випуску продукції до загального планового випуску продукції;
- б) обсягу продукції, який зараховано у виконання плану з ритмічності, до фактичного випуску продукції;
- в) власний варіант відповіді.

6. *За способом виправлення брак поділяють на:*

- а) внутрішній;
- б) виправний;
- в) невиправний.

7. *До непрямих показників якості продукції належать:*

- а) кількість і вартість гарантійних ремонтів у розрахунку на один вибір;
- б) корисність;
- в) питома вага нової продукції в загальному її випуску.

8. *До індивідуальних показників якості продукції належать:*

- а) кількість і вартість гарантійних ремонтів у розрахунку на один вибір;
- б) сортність;
- в) питома вага продукції, що експортується.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 5.1

Вставити слова на пропущені місця.

1. Цільовим спрямуванням аналізу _____ та реалізації продукції є аналіз конкурентних позицій підприємства та його здатності до швидкого маневрування ресурсами при зміні _____ ринку.
2. _____ виробництва призводить до зниження якості продукції, збільшення обсягів незавершеного виробництва.
3. Рівномірність – це _____ випуск продукції за рівні проміжки часу.
4. _____ продукції – відношення питомої ваги окремих видів виробів до _____ їх випуску.
5. Причини зниження _____ та допущеного браку продукції вивчаються за місцями їх виникнення та центрами відповідальності.
6. Методика аналізу реалізації продукції передбачає розрахунок балансу _____ продукції, оцінку виконання _____ зобов'язань.
7. Резерви росту обсягу _____ продукції – це кількісно вимірні можливості їх збільшення за рахунок покращення використання ресурсів підприємства.
8. Раціональна _____ виробничого процесу пов'язана із забезпеченням ритмічності та комплектності виробництва і збуту продукції.

Завдання 5.2

Серед наведеного переліку причин зміни асортименту продукції оберіть зовнішні та внутрішні причини: кон'юнктура ринку; нестача електроенергії та перебої в газопостачанні; зміна попиту на окремі види продукції; незадовільний стан матеріально-технічного забезпечення; низька культура виробництва; невчасне введення в дію виробничих потужностей підприємства з незалежних від нього причин; простої обладнання з вини працівника; недоліки в організації виробництва; незадовільний технічний стан обладнання та високий рівень його зношеності; аварії в системі водопостачання; недоліки в системі управління і матеріального стимулювання

Завдання 5.3*Необхідно*

Розрахувати вплив структурних зрушень на обсяг виробництва продукції (табл. 5.1). Результати розрахунку оформити у вигляді табл. 5.2. Зробити відповідні висновки.

Дані для виконання:

Таблиця 5.1

Вихідні дані по підприємству ТОВ "Прометр"

№ з/п	Види продукції	Обсяг виробництва продукції, тис. грн.	
		план	факт
1	Лампи розжарювання	2350	2500
2	Люмінесцентні лампи	2410	2780
3	Галогенні лампи	1590	1200
4	Світлодіодні лампи	5300	4569
5	Газорозрядні лампи	4680	4300

Таблиця 5.2

Аналіз асортименту продукції

Вид продукції	Обсяг виробництва продукції, грн.		Питома вага, %		Відхилення			Виконання плану, %	Обсяг продукції, зарахованій у виконання плану з асортименту, грн
	план	факт	план	факт	+ / -	%	П.с.		
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Всього									

Завдання 5.4*Необхідно*

Проаналізувати ритмічність виробництва продукції за кварталами (табл. 5.3, табл. 5.4). Розрахувати коефіцієнт ритмічності та варіації, показник аритмічності, а також обсяг продукції, який зараховано у виконання плану з ритмічності; визначити втрачені можливості підприємства з виробництва

продукції у зв'язку з неритмічною роботою за різними способами, оцінити, які з використаних способів розрахунку дають точніші результати; вказати причини, які, на Вашу думку, призвели до аритмічності, розподілити їх на зовнішні та внутрішні. Розробити конкретні заходи щодо усунення причин неритмічної роботи підприємства.

Таблиця 5.3

Вихідні дані по підприємству ТОВ "Промінь"

Періоди	Обсяги виробництва продукції, грн	
	план	факт
I-й квартал	7800	9670
II-й квартал	7800	6020
III-й квартал	7800	7670
IV-й квартал	7800	8590

Таблиця 5.4

Аналіз ритмічності виробництва продукції

Періоди	Обсяги виробництва продукції, грн.		Питома вага, %		Відхилення			Обсяг продукції, зарахований у виконання плану з ритмічності, грн.
	план	факт	план	факт	+ / -	%	пунктів структури	
A	1	2	3	4	5	6	7	8

Завдання 5.5

Необхідно

Провести аналіз якості продукції, що випускається підприємством (табл. 5.5). Порівняти показники якості продукції за кварталами. Зробити відповідні розрахунки та висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 5.5

Вихідні дані по підприємству ПАТ "Авіасервіс"

Показники	Од. вим.	I-й квартал	II-й квартал	III-й квартал
1	2	3	4	5
Обсяг продукції (робіт, послуг) у діючих цінах, у т.ч.:	тис. грн	467	440	388
сертифікованої продукції:	тис. грн	446	410	320

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Питома вага до загального обсягу, у т.ч.:	%	?	?	?
продукція, поставлена на експорт	тис. грн	214	235	115
Питома вага експортної продукції	%	?	?	?
Рекламації, у т.ч.:	шт.	42	х	30
від закордонних партнерів		12	х	10
Вартість забракованої покупцями продукції в діючих цінах	тис. грн	45	37	22
Питома вага продукції, на яку подані рекламації	%	?	?	?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [1, 6, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 6. Аналіз використання трудових ресурсів підприємства

План

6.1. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.

6.2. Аналіз використання робочого часу.

6.3. Аналіз показників продуктивності праці.

6.4. Аналіз формування і використання фонду оплати праці

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть основні напрями та завдання аналізу трудових ресурсів.

2. Що таке трудовий потенціал?

3. Які показники використовуються в процесі аналізу складу та структури трудових ресурсів.

4. Які показники визначають при аналізі руху трудових ресурсів?

5. Охарактеризуйте фактори, які впливають на зростання та зниження продуктивності праці.

6. Назвіть систему показників, які визначають рівень продуктивності праці та її динаміку.

7. Які показники відображають інтенсивність праці?

8. Порядок проведення аналізу використання робочого часу.

9. Основні завдання аналізу формування і використання фонду оплати праці.

Тести для перевірки знань

1. Структура трудових ресурсів це:

- а) кількість працівників за категоріями персоналу;
- б) відсоткове співвідношення різних категорій працівників в їхній загальній кількості;
- в) відсоткове відношення кількості керівників до загальної кількості персоналу.

2. Ефективність використання трудових ресурсів характеризується:

- а) оплатою праці;
- б) продуктивністю праці;
- в) тривалістю праці.

3. Яка закономірність у співвідношенні темпів зростання продуктивності праці та середньої заробітної плати?

- а) темпи зростання середньої заробітної плати та продуктивності праці повинні бути однаковими
- б) темпи зростання середньої заробітної плати повинні випереджати темпи зростання продуктивності праці
- в) темпи зростання продуктивності праці повинні випереджати темпи зростання середньої заробітної плати.

4. Стабільність кадрів визначається порівнянням коефіцієнтів:

- а) вибуття і прийому;
- б) плинності і прийому;
- в) загального обороту і вибуття.

5. Коефіцієнт плинності кадрів розраховують як:

- а) відношення кількості прийнятого на роботу персоналу до середньоспискової чисельності персоналу
- б) відношення кількості працівників, які вибули за період з причин, що характеризують надлишковий оборот (за власним бажанням, порушенням трудової дисципліни, у зв'язку з професійною невідповідністю) до середньоспискової чисельності працюючих за цей же період
- в) відношення різниці між кількістю працівників, які прийняли на роботу та кількістю працівників, що звільнилися, до середньоспискової чисельності персоналу

6. Показник, що розраховується шляхом ділення обсягу продукції у вартісному вираженні на середньосписову чисельність працівників це:

- а) фонд робочого часу;
- б) продуктивність праці;
- в) виробіток.

7. Показник продуктивності праці знаходиться в прямій залежності від показників:

- а) фондівіддачі та фондоозброєності;
- б) чистого доходу та собівартості реалізованої продукції;
- в) матеріаломісткості та матеріаловіддачі.

8. Непродуктивні витрати робочого часу складаються із:

- а) витрат робочого часу внаслідок виникнення браку;
- б) витрат робочого часу, пов'язаних з відхиленнями від технологічного процесу;
- в) правильна відповідь а і б.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 6.1

Здійснити поділ показників за групами для оцінки рівня продуктивності праці.

<i>Групи показників для оцінки рівня продуктивності праці</i>	<i>Характеристика</i>
Узагальнюючі показники	Середньорічний, середньоденний і середньогодинний виробіток продукції одним робітником
	Витрати часу на виробництво одиниці продукції окремого виду або трудомісткість продукції
Часткові показники	Випуск продукції певного виду в натуральному вираженні за 1 люд./день або 1 люд./год
Допоміжні показники	Витрати часу на виконання одиниці певного виду робіт
	Обсяг виконання робіт за одиницю часу

Завдання 6.2

Пов'язати терміни із визначенням їх змісту. Для цього проставити праворуч від номера відповідну літеру

<i>Поняття</i>	<i>Зміст поняття</i>
1. Продуктивність праці __	А. сума коштів, яка створюється на підприємстві для оплати праці всіх категорій персоналу і включається до собівартості продукції

2. Трудові ресурси__	Б. Це винагорода за працю понад встановлені норми, за трудові успіхи та винахідливість а також за особливі умови праці
3. Трудомісткість__	В. Кількість продукції (обсяг робіт, послуг) у грошовому або натуральному виразі, що виробляється одним працюючим за одиницю робочого часу або кількість робочого часу, що витрачається на виробництво одиниці продукції
4. Фонд оплати праці__	Г. Показник, який застосовується для визначення чисельності працівників суб'єкта господарювання та спостереження за змінами, які відбуваються на підприємстві щодо використання робочої сили
5. Основна заробітна плата__	Д. Частина працездатного населення, яка володіє фізичними й розумовими здібностями і знаннями, необхідними для здійснення корисної діяльності
6. Додаткова заробітна плата	Е. Це показник, який характеризує затрати часу на одиницю продукції
7. Середньоспівкова чисельність штатних працівників	Ж. Винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм за трудові успіхи та винахідливість а також за особливі умови праці

Завдання 6.3

Необхідно

Проаналізувати рух кадрів підприємства. Обчислити коефіцієнти обороту з прийому, звільнення та плинності кадрів (табл. 6.1). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 6.1

Вихідні дані по підприємству ТОВ "Аграрій", чол.

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
1	2	3	4	5
1. Чисельність персоналу на початок періоду	659	647		
2. Прийнято на підприємство	46	51		
3. Вибуло з підприємства, у т.ч.:	57	65		
а) на навчання	12	5		
б) у Збройні сили України	7	3		
в) на пенсію і за іншими поважними причинами	16	22		
г) за власним бажанням	18	34		
д) за порушення трудової дисципліни	5	1		
4. Чисельність персоналу на кінець періоду	647	633		

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4	5
5.Середньоспискова чисельність персоналу, чол. ((п.2+п.4)/2)	?	?		
4. Коефіцієнти:	?	?		
- обороту з прийому (п.2 / п.5)	?	?		
- обороту зі звільнення (п.3 / п.5)	?	?		
- загального обороту ((п.2+п.3) / п.5)	?	?		
- плинності кадрів ((п.3г+п.3д) / п.5)	?	?		

Завдання 6.4

Необхідно

Проаналізувати якісний склад робітників (табл. 6.2). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 6.2

Якісний склад трудових ресурсів ТОВ “Веселка”

Групи працівників											
За віком, років	Чисельність працівників, чол.	Питома вага (ПВ), %	За трудовим стажем, років	Чисельність працівників, чол.	Питома вага, %	За рівнем освіти	Чисельність працівників, чол.	Питома вага, %	За статтю	Чисельність працівників, чол.	Питома вага, %
до 18	8	?	до 3	16	?	Середня	30	?	Чол.	372	?
19-30	148	?	3-6	89	?						
31-40	252	?	6-8	181	?	Середня спеціальна	180	?	Жін.	430	?
41-50	228	?	8-15	444	?	Базова вища освіта	200	?			
51-60	119	?	Більше 15	72	?	Вища освіта	392				
Старші 61	47	?	?	0	?						
Разом	802	100,0	Разом	802	100,0	Разом	802	100,0	Разом	802	100,0

Завдання 6.5*Необхідно*

Проаналізувати продуктивність праці працівників підприємства (табл. 6.3). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження. Зазначити резерви зростання продуктивності праці на підприємстві.

*Таблиця 6.3***Аналіз продуктивності праці**

<i>Показник</i>	<i>Минулий рік</i>	<i>Звітний рік</i>	<i>Відносне відхилення</i>
Обсяги товарної продукції, тис.грн.	567890,00	890670,00	?
Середньоспискова чисельність працюючих, чол.	360	435	?
Загальна кількість відпрацьованих людино-днів працівниками, год	1298	1305	?
Загальна кількість відпрацьованих людино-годин працівниками, год	34800	36450	?
Продуктивність праці одного працівника, тис.грн/чол (р.1 : р.2)	?	?	?
Середньоденна продуктивність праці одного працівника, тис.грн. (р.1 : р. 3)	?	?	?
Середньогодинна продуктивність праці одного працівника, тис.грн. (р.1 : р. 4)	?	?	?

Завдання 6.6*Необхідно*

Визначити вплив зміни факторів: а) середньоспискової чисельності робітників, б) днів, відпрацьованих одним робітником та в) середньоденного виробітку продукції на вартість випущеної продукції всіма можливими способами (табл. 6.4). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

*Таблиця 6.4***Вихідні дані по підприємству ТОВ "Віста"**

<i>№ з/п</i>	<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>
1	Середньоспискова чисельність робітників , чол.	170	167
2	Середнє число днів, відпрацьованих робітником, дні	226	231
3	Середньоденний виробіток продукції, грн	790,0	890,0
4	Вартість випущеної продукції, тис. грн	?	?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [5, 12, 13, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 7. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання

План

7.1. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами.

7.2. Індивідуальні показники аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів.

7.3. Узагальнюючі показники аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів.

Питання для самоконтролю знань:

1. Які завдання аналізу забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами ви знаєте?

2. Зазначте ключові етапи проведення аналізу забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами.

3. Назвіть порядок розрахунку потреби в матеріальних ресурсах.

4. Які основні показники розраховуються при аналізі ефективності використання матеріальних ресурсів?

5. Назвіть перелік індивідуальних показників ефективності використання матеріальних ресурсів.

6. Яка особливість проведення факторного аналізу матеріаломісткості та матеріаловіддачі продукції?

8. Назвіть основні резерви збільшення обсягів матеріальних ресурсів.

Тести для перевірки знань

1. *Правильна організація управління матеріальними ресурсами та своєчасний аналіз ефективності їх використання це:*

а) умова ритмічності виробництва;

б) забезпечення ефективності використання робочого часу;

в) завдання планування матеріальних ресурсів.

2. *Оберіть який з показників не належить до показників оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів:*

- а) матеріаломісткість;
- б) матеріаловіддача;
- в) продуктивність праці.

3. Завдання, що фіксує гранично допустиму величину витрати конкретного матеріального ресурсу на виробництво одиниці продукції це:

- а) норма;
- б) резерв;
- в) запас матеріалів.

4. Кількісна характеристика та якісна ідентифікація їх стану, а також особливостей використання є:

- а) завданням аналізу матеріальних ресурсів;
- б) функцією аналізу матеріальних ресурсів;
- в) предметом аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів.

5. До узагальнюючих показників ефективності використання матеріальних ресурсів відносять:

- а) паливомісткість;
- б) енергоємність;
- в) металомісткість.

6. Які показники є об'єктами аналізу використання матеріальних ресурсів:

- а) рівень витрачання матеріальних ресурсів;
- б) резерви використання основних засобів;
- в) обсяг готової продукції.

7. Визначити, збільшення якого з показників є позитивною тенденцією для діяльності підприємства:

- а) тривалість обороту оборотних засобів;
- б) матеріаломісткість;
- в) матеріаловіддача.

8. До узагальнюючих показників оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів належать:

- а) коефіцієнт використання матеріалів;
- б) паливомісткість продукції;
- в) енергомісткість продукції.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 7.1

Навести перелік показників, які розраховуватимуться аналітиком залежно від обраного напрямку аналізу забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.

<i>№ з/п</i>	<i>Напрямок аналізу</i>	<i>Перелік основних показників</i>
1	Аналіз динаміки складу та структури матеріальних ресурсів дає змогу визначити: які дефіцитні та дорогі матеріали використовує підприємство; споживання яких з них переважає у виробництві конкретного виду продукції; чи є продукція матеріаломісткою	
2	Аналіз руху матеріальних ресурсів передбачає оцінку ритмічності їх поставок, а у випадку виникнення порушень у надходженні матеріальних ресурсів	

Завдання 7.2

Зазначити, чи правильно здійснений поділ джерел покриття та забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.

<i>Показники покриття та забезпечення матеріальними ресурсами</i>	
<i>Внутрішні</i>	<i>Зовнішні</i>
А. матеріальні ресурси, що надходять від постачальників за укладеними договорами (контрактами)	Д. економія при транспортуванні, зберіганні матеріальних ресурсів
Б. власне виробництво матеріальних ресурсів	Е. додаткове придбання виробничих запасів у постачальників
В. очікувані залишки матеріалів з урахуванням незавершеного виробництва на початок періоду, що аналізується	Ж. придбання матеріальних ресурсів за договорами комісії
Г. зворотні відходи	З. економія при впровадженні новітніх технологічних розробок

Завдання 7.3

Необхідно

Проаналізувати ефективність використання матеріальних ресурсів підприємства; пояснити, як визначити індивідуальні показники ефективності використання матеріальних ресурсів та розрахувати їх за допомогою наведених даних (табл. 7.1). Визначити коло факторів, що спричинили зміну матеріаломісткості, розрахувати величину їх впливу. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Почайна”, грн

<i>Показники</i>	<i>Жовтень</i>	<i>Листопад</i>
Валова продукція	112460	149078
Матеріальні витрати:	69755	93006
– сировина та матеріали	46578	65700
– купівельні комплектуючі вироби, напівфабрикати	15000	18000
– паливо	6665	7757
– енергія	307	580
– інші матеріальні витрати	413	725

Завдання 7.4*Необхідно*

Проаналізувати ефективність використання матеріальних ресурсів підприємства (табл. 7.2). Визначити резерви підвищення матеріаловіддачі. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Аналіз використання матеріальних ресурсів

<i>Показник</i>	<i>Минулий рік</i>	<i>Звітний рік</i>	<i>Відхилення</i>	
			<i>абсолютне</i>	<i>відносне</i>
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	43213	47654		
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	27850	28534		
Матеріальні витрати, тис.грн.	19600	20670		
Виробничі матеріальні запаси, тис.грн.	43120	45310		
Матеріаломісткість				
Матеріаловіддача				
Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, %				
Коефіцієнт оборотності виробничих матеріальних запасів				
Тривалість одного обороту виробничих матеріальних запасів, дні				

Завдання 7.5*Необхідно*

Розрахувати та провести аналіз показників матеріаловіддачі, матеріаломісткості, прибутку на 1 грн. матеріальних витрат, питому вагу матеріальних витрат в операційних витратах (табл. 7.3). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

*Таблиця 7.5***Вихідні дані по підприємству ТОВ “Данфос”, тис. грн**

<i>Показники</i>	<i>I квартал</i>	<i>II квартал</i>
1	2	3
Прибуток на 1 гривню матеріальних витрат, коп.	2,4	3,3
Матеріальні витрати, грн.	10072	12890
Валова продукція, грн.	35500	34320
Матеріаломісткість	?	?
Матеріаловіддача	?	?

Завдання 7.6*Необхідно*

Провести факторний аналіз матеріаловіддачі способом ланцюгових підстановок (табл. 7.6). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

*Таблиця 7.6***Вихідні дані для проведення факторного аналізу**

<i>Показники</i>	<i>Минулий рік</i>	<i>Звітний рік</i>	<i>Абсолютне відхилення</i>
Обсяг випуску продукції (ОВП), тис. грн	46500	48230	?
Матеріальні витрати на виробництво продукції, тис. грн.,	?	?	?
в т.ч.:	3800	3410	?
- сировина і матеріали;	3190	2100	?
- запасні частини;	1020	1203	?
- електроенергія			
Матеріаловіддача, грн.	?	?	?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [1, 2, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 8. Аналіз використання основних засобів та нематеріальних активів підприємства

План

- 8.1. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами.
- 8.2. Аналіз технічного стану та ефективності використання основних засобів.
- 8.3. Аналіз нематеріальних активів

Питання для самоконтролю знань:

1. Охарактеризуйте поняття основних засобів підприємства.
2. Яка мета та завдання аналізу використання основних засобів підприємства?
3. Наведіть приклади активної та пасивної частин основних засобів.
4. Назвіть основні етапи проведення аналізу забезпеченості підприємства основними засобами.
5. Які показники розраховуються в процесі аналізу технічного стану основних засобів?
6. Які основні показники оцінки ефективності основних засобів вам відомі?

Тести для перевірки знань

1. *Характеристику про якісні зміни необоротних активів в структурі активів підприємства можна отримати за допомогою:*
 - а) горизонтального та вертикального аналізу балансу;
 - б) факторного аналізу;
 - в) функціонально-вартісного аналізу.
2. *Розрахунок питомої ваги відповідних показників необоротних активів та вплив кожної складової на результат в цілому здійснюється в процесі аналізу:*
 - а) забезпеченості основними засобами;
 - б) динаміки необоротних активів;
 - в) структури необоротних активів.
3. *Основні засоби, які беруть безпосередню участь у процесі виробництва та прямо впливають на предмети праці це:*
 - а) активна частина;
 - б) пасивна частина;
 - в) незамортизована частина.

4. Узагальнюючим показником забезпечення підприємства виробничими основними засобами є:

- а) фондвіддача;
- б) фондомісткість;
- в) фондоозброєність.

5. Які узагальнюючі показники характеризують ефективність використання основних засобів:

- а) обсяг виробництва товарної продукції;
- б) коефіцієнт оборотності обладнання;
- в) фондвіддача.

6. Коефіцієнт, який показує, скільки в середньому (за вартістю) використовується на підприємстві основних виробничих засобів для виробництва продукції вартістю 1 грн., це:

- а) фондвіддача;
- б) фондомісткість;
- в) фондоозброєність.

7. Співвідношення вартості основних засобів, які оновлюються протягом розрахункового періоду, до вартості основних засобів на кінець розрахункового періоду це коефіцієнт:

- а) оновлення;
- б) вибуття;
- в) змінності роботи устаткування.

8. Фондомісткість є величиною зворотною до:

- а) фондвіддачі;
- б) коефіцієнту зносу основних засобів;
- в) фондоозброєності.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 8.1

Зазначити зміст основних показників аналізу руху та технічного стану основних засобів

<i>Показники</i>	<i>Зміст та характеристика показника</i>
<i>1</i>	<i>2</i>
Коефіцієнт зносу на початок року	
Коефіцієнт зносу на кінець року	

<i>1</i>	<i>2</i>
Коефіцієнт придатності	
Коефіцієнт оновлення	
Коефіцієнт вибуття	
Частка зданих в операційну оренду основних засобів	
Відсоток взятих в операційну оренду основних засобів	

Завдання 8.2

Необхідно:

Вставити слова на пропущені місця.

1. Джерелами інформації для аналізу основних засобів є форми _____ та статистичної звітності, а також дані _____ обліку.
2. У процесі аналізу необхідно дослідити наявність та динаміку _____ активів у складі майна підприємства.
3. Важливою характеристикою _____ рівня основних засобів є віковий склад машин та устаткування.
4. Для узагальнюючої характеристики ефективності використання основних засобів служать показники _____, фондомісткість, рентабельність.
5. Аналіз фондівіддачі проводиться за двома напрямками: вивчення впливу факторів на зміну _____, вивчення впливу фондівіддачі на обсяг _____.
6. Зниження фондівіддачі призводить до _____ суми амортизаційних відрахувань і відповідно сприяє зменшенню частки прибутку в ціні товару, що призводить до збитків.
7. Аналіз _____ нематеріальних активів здійснюється за видами, джерелами надходжень, термінами _____ використання, ступенем правової захищеності.
8. Кінцевий ефект від використання _____ активів виражається у загальних результатах діяльності: у збільшенні обсягів реалізації продукції, збільшенні прибутку, підвищенні _____ та стійкості фінансового стану.

Завдання 8.3

Провести аналіз наявності, руху і динаміки основних засобів. Розрахувати коефіцієнти оновлення, приросту, вибуття, зносу, придатності основних засобів (табл. 8.1). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Вихідні дані по підприємству ТОВ «АБРА», тис. грн

№ з/п	Основні засоби	Наявність на початок року	Надійшло за рік	Вибуло за рік	Наявність на кінець року
1.	Виробничі засоби	?	?	?	?
1.1.	Будинки та споруди	6505	18	174	?
1.2.	Машини та обладнання	?	?	65	?
1.2.1.	Силові машини та обладнання	180	17	–	?
1.2.2.	Робочі машини та обладнання	96	–	?	?
1.3.	Транспортні засоби	658	102	76	?
1.4.	Інструменти, прилади та інвентар	210	–	38	?
2.	Невиробничі основні засоби	1158	–	59	?
Разом		?	?	?	?

Примітка: знос основних засобів складає: на початок року – 3962 тис. грн., на кінець року – 4320 тис. грн.

Завдання 8.4

Необхідно

Провести аналіз стану та ефективності використання (табл. 8.2). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

**Аналіз стану та ефективності використання основних засобів
ТОВ «Вірідан Ком»**

Показник	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне, +/-	Відносне, %
1	2	3	4	5
1. Наявність основних засобів на початок року, тис. грн.	45670	58700	?	?
2. Надійшло за рік, тис. грн.	456	860	?	?
3. Вибуло за рік, тис. грн.	187	298	?	?
4. Наявність основних засобів на кінець року	?	?	?	?
5. Фондомісткість	?	?	?	?
6. Коефіцієнт зносу основних засобів	?	?	?	?
7. Коефіцієнт придатності основних засобів	?	?	?	?
8. Коефіцієнт оновлення основних засобів	?	?	?	?

Продовження табл. 8.2

1	2	3	4	5
9. Коефіцієнт вибуття основних засобів	?	?	?	?
10. Коефіцієнт приросту основних засобів	?	?	?	?
11. Фондовіддача	?	?	?	?

Завдання 8.5*Необхідно*

Виявити вплив зміни кількості діючого обладнання, тривалості (часу) роботи одиниці обладнання та його продуктивності на обсяг виробництва продукції (табл. 8.3). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 8.3

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Мегаполіс”

Показники	Од. вим.	1-й рік	2-й рік
Обсяг продукції	грн	?	?
Середньорічна кількість діючого обладнання	одиниць	1235	1170
Фонд часу роботи діючого обладнання	тис. машино-годин	?	?
Тривалість (час) роботи одиниці обладнання	машино-годин	4030	3770
Середньогодинний виробіток одиниці обладнання	грн	6,5	7,8

Рекомендована література:

Базова: [2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [1, 2, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 9. Аналіз витрат та собівартості виробленої продукції**План**

- 9.1. Оцінка динаміки та структури витрат.
- 9.2 Аналіз прямих та накладних витрат підприємства.
- 9.3. Визначення резервів зниження собівартості продукції.
- 9.4. Аналіз реалізації продукції та оцінка впливу факторів на її зміну.

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть значення та завдання аналізу витрат на виробництво, собівартості і реалізації продукції.

2. Які основні показники розраховуються при проведенні аналізу динаміки витрат підприємства?

3. Розкрийте сутність та порядок проведення аналізу обґрунтованості та виконання бюджету витрат операційної діяльності підприємства.

4. Охарактеризуйте порядок здійснення аналізу прямих та накладних витрат підприємства.

5. Які основні резерви зниження собівартості продукції?

6. Назвіть основні способи розрахунку резервів зниження собівартості продукції?

7. Яким чином оцінюється вплив факторів на зміну витрат діяльності підприємства?

Тести для перевірки знань

1. Як поділяють витрати за видами діяльності?

- а) прямі та непрямі
- б) постійні і змінні.
- в) витрати операційної діяльності, витрати фінансової діяльності, інші витрати звичайної діяльності.

2. Об'єктами аналізу собівартості є такі показники:

- а) витрати на одну гривню продукції;
- б) собівартість одиниці окремих видів продукції;
- в) правильна відповідь а і б.

3. Які фактори впливають на зміну собівартості одиниці продукції?

- а) зміна структури пропозиції продукції;
- б) зміна обсягу випуску;
- в) зміна цін на ресурси.

4. Загальна сума матеріальних витрат, що включені до собівартості продукції залежить від:

- а) обсягу понесених адміністративних витрат;
- б) рівня матеріальних витрат у собівартості окремих видів продукції;
- в) обсягу понесених витрат на збут продукції.

5. Назвати витрати, що відносяться до непродуктивних:

- а) витрати на утримання будівель, споруд, інвентарю;
- б) витрати на охорону праці;

в) втрати від простоїв.

6. Як збільшення собівартості продукції впливає на прибуток підприємства?

а) прибуток збільшується

б) прибуток зменшується.

в) обсяг випуску продукції зменшується.

7. Основними чинниками зниження собівартості продукції є:

а) підвищення технічного рівня виробництва, впровадження прогресивних технологій.

б) зростання транспортних тарифів;

в) підвищення норм амортизаційних відрахувань.

8. Проведення аналізу непрямих витрат підприємства передбачає вивчення:

а) рівня, динаміки та структури загальноновиробничих витрат;

б) витрат на оплату праці виробничого персоналу;

в) вивчення матеріальних витрат понесених на виробництво продукції.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 9.1

Розкрити зміст наведених видів аналізу витрат:

а) ретроспективний аналіз витрат;

б) оперативний аналіз витрат;

в) ретроспективний аналіз витрат.

Завдання 9.2

Визначити, які з наведених характеристик притаманні внутрішньому аналізу господарської діяльності

<i>Характеристики внутрішнього аналізу господарської діяльності</i>	<i>Пра- вильно</i>	<i>Непра- вильно</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Оцінка обґрунтованості планових завдань із собівартості продукції		
Загальна оцінка виконання завдань зі зниження собівартості продукції		
Аналіз рентабельності продажу продукції		
Вивчення структури і динаміки витрат за елементами і калькуляційними статтями		
Оцінка впливу окремих факторів на оборотність основних засобів		

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Оцінка впливу окремих факторів на рівень собівартості продукції		
Виявлення і дослідження причин відхилень від планового завдання		
Виявлення резервів збільшення витрат на збут		
Виявлення факторів, що впливають на збільшення рентабельності капіталу		
Виявлення і мобілізація резервів зниження витрат періоду та собівартості продукції		

Завдання 9.3

Необхідно

Проаналізувати склад і динаміку витрат на виробництво продукції підприємства (табл. 9.1). Зробити висновки за результатами здійснених розрахунків.

Таблиця 9.1

Склад і динаміка витрат на виробництво продукції

<i>Елемент витрат</i>	<i>Минулий рік</i>	<i>Звітний рік</i>	<i>Відхилення</i>		
			<i>абсолютне</i>	<i>відносне</i>	<i>П.с.</i>
Матеріальні витрати, тис.грн.	34500	42300	?	?	?
Амортизація основних засобів, тис.грн.	1289	1348	?	?	?
Витрати на оплату праці, тис.грн.	2900	3400	?	?	?
Відрахування на соціальні заходи, тис.грн.	638	748	?	?	?
Інші витрати, тис.грн.	65	98	?	?	?
Собівартість продукції, тис.грн.	?	?	?	?	?
Товарна продукція в діючих оптових цінах звітного року, тис.грн.	46570	56890	?	?	?
Витрати на 1 грн. товарної продукції, тис.грн.	?	?	?	?	?

Завдання 9.4

Необхідно

Провести факторний аналіз непрямих витрат підприємства (табл. 9.2). Проаналізувати фактори, які безпосередньо вплинули на зміну обсягів витрат. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 9.2

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Укравтозапчастина”, тис. грн

<i>Показник</i>	<i>I квартал</i>	<i>II квартал</i>
Допоміжні матеріали	290,5	310,1
Заробітна плата працівників цеху	23,2	26,5
Витрати на опалення цеху	2,8	3,2
Орендна плата	6,3	6,4
Витрати на оплату послуг з електропостачання	2,8	2,7
Витрати на оплату послуг з водовідведення	1,8	1,4

Завдання 9.5*Необхідно*

Розрахувати собівартість одного виробу та загальну собівартість. Здійснити порівняльний аналіз зміни показників собівартості (табл 9.3). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 9.3

Аналіз показників собівартості продукції ТОВ «Фактор Плюс»

<i>№ з/п</i>	<i>Показник</i>	<i>Минулий рік</i>	<i>Звітний рік</i>
1	Обсяги виробництва, шт.	95	102
2	Сума постійних витрат, грн	5674	9843
3	Сума змінних витрат на один виріб, грн	267	320

Завдання 9.6

Провести аналіз динаміки та структури адміністративних витрат (табл. 9.4). Зробити відповідні висновки та пропозиції стосовно оптимізації адміністративних витрат на підприємстві.

Таблиця 9.4

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Машзавод”, грн

<i>№ з/п</i>	<i>Адміністративні витрати</i>	<i>Січень</i>	<i>Лютий</i>
1	Витрати на службові відрядження	2900,3	1890,2
2	Придбання канцтоварів	350,4	200,3
3	Амортизація обладнання	109,2	115,7
4	Витрати на оплату праці	18590,00	16780,00
5	Відрахування на соціальні заходи	7064,2	6376,4
Всього		?	?

Примітка: сума адміністративних витрат за березень – 32490,00; квітень – 28745,00; травень – 26740,00; червень – 25463,00; липень – 23500,00; серпень – 34600,00; вересень – 36900,90.

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [1, 2, 10, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

План

10.1. Аналіз і оцінка рівня та динаміки показників прибутку.

10.2. Методика факторного аналізу прибутку.

10.3. Аналіз валового прибутку від реалізації продукції.

10.4. Аналіз рівня беззбитковості.

10.5. Аналіз рентабельності підприємства.

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть значення та завдання аналізу прибутку підприємства.
2. Які джерела інформації використовуються в процесі аналізу фінансових результатів діяльності підприємства?
3. Охарактеризуйте фактори, що впливають на величину фінансового результату від основної діяльності.
4. Охарактеризуйте підходи до розрахунку та види рентабельності.
5. Який порядок проведення аналізу рівня беззбитковості?
7. Охарактеризуйте основні показники, що використовуються для розрахунку точки беззбитковості.
8. Назвіть резерви підвищення прибутку підприємства
9. Які фактори негативно впливають на зниження показників рентабельності.

Тести для перевірки знань

1. Різниця між виручкою від реалізації готової продукції та прямими виробничими витратами це:

- а) маржинальний прибуток;
- б) чистий дохід;
- в) валовий прибуток.

2. Відносний показник, який відображає відношення отриманого ефекту (прибутку) до понесених витрат це:

- а) рентабельність;
- б) фондвіддача;

в) рентабельність капіталу.

3. Зона безпеки – це різниця між

- а) плановим та базисним обсягом виробництва продукції;
- б) фактичним та плановим обсягом прибутку;
- в) фактичним і беззбитковим обсягом продажу.

4. Різниця між чистим доходом від продажу продукції та собівартістю реалізованої продукції це:

- а) загальний прибуток;
- б) валовий прибуток;
- в) чистий прибуток.

5. Факторний аналіз фінансових результатів підприємства розкриває:

- а) вплив окремих факторів на показники фінансових результатів;
- б) структуру доходів та витрат підприємства;
- в) порядок розподілу чистого прибутку.

6. Які з наведених факторів сприяють зростанню чистого прибутку підприємства?

- а) підвищення ставки податку на прибуток;
- б) скорочення ринків продажу продукції;
- в) збільшення обсягів реалізації та ціни продажу готової продукції.

7. Ресурсні показники рентабельності розраховуються, якщо необхідно визначити:

- а) доходність ресурсів або капіталу підприємства;
- б) суму прибутку, яку забезпечують понесені витрати;
- в) прибуток від реалізації продукції підприємства.

8. Показники рентабельності продаж характеризують:

- а) ефективність комерційної діяльності;
- б) ефективність використання доходу;
- в) ефективність надзвичайної діяльності.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 10.1

Визначити як вплинуть на зону безпеки підприємства вказані дії управлінського персоналу.

<i>Дії управлінського персоналу</i>	<i>Вплив на зону безпеки</i>
Зменшення обсягів реалізації продукції	
Збільшення відпускної ціни на продукцію при її продажу	
Зменшення змінних витрат	
Збільшення змінних витрат	
Зменшення постійних витрат	
Збільшення постійних витрат	

Завдання 10.2

Пов'язати основні види рентабельності з порядком їх розрахунку. Для цього проставити ліворуч від номера відповідну літеру

<i>Принцип аналізу</i>	<i>Зміст принципів аналізу</i>
1. Рентабельність продукції ___	А. Розраховують діленням прибутку від реалізації продукції, робіт і послуг на суму отриманого чистого доходу
2. Рентабельність продажу ___	Б. Це відношення загальної суми прибутку до витрат виробництва і реалізації продукції
3. Рентабельність операційної діяльності ___	В. Обчислюється як відношення загальної суми прибутку до середньорічної вартості всього інвестованого капіталу
4. Рентабельність сукупного капіталу ___	Г. Показує відношення загальної суми прибутку до середньорічної вартості основних і нормованих оборотних засобів
5. Рентабельність виробництва ___	Д. Це відношення прибутку від операційної діяльності до операційних витрат

Завдання 10.3

Проаналізувати структуру доходів підприємства; оцінити структурні зрушення, що відбулися, з'ясувати їх причини та наслідки (табл. 10.1). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 10.1

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Пейпа трейд”, тис. грн

<i>Показники</i>	<i>Роки</i>		
	<i>1-й</i>	<i>2-й</i>	<i>3-й</i>
Загальні доходи від продажу товарів (робіт, послуг)	400566	420580	563000
Доходи від надання фінансових послуг	45632	44122	41256
Доходи від операцій з основними засобами	8900	7500	6500
Доходи з інших джерел та з позареалізаційних операцій	78955	79555	74620
Доходи від врегулювання сумнівної та безнадійної заборгованості	12500	11450	10895
Доходи від спільної діяльності	4598	3256	5894
Інші види доходів	456	289	129
Разом	?	?	?

Завдання 10.4

Побудувати факторну модель рентабельності продукції і розрахувати вплив факторів на його зміну всіма способами. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 10.2

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Омега-Альянс”

Показники	Од. вим.	1 квартал	2 квартал
Обсяг продажу продукції	ц	4018	3161
Собівартість реалізації 1 ц продукції	грн	132,5	145,6
Реалізаційна ціна 1 ц продукції	грн	95,6	120,3

Завдання 10.5

Використовуючи прийом елімінування, визначити вплив кожного фактора на прибуток від реалізації продукції (табл. 10.3). Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 10.3

Вихідні дані по підприємству ТОВ “Піксель”

Показник	1 квартал	2 квартал	Відхилення, +/-
Кількість реалізованої продукції, шт.	3470	2828	?
Середня ціна реалізації, тис. грн	16,0	18,76	?
Виручка від реалізації продукції, тис. грн	55520,0	53053,3	?
Собівартість 1 виробу, тис. грн	14,2	17,6	?
Собівартість продукції, тис. грн	49274,0	49772,8	?
Валовий прибуток, тис. грн	6246,0	3280,5	?

Завдання 10.6

Необхідно:

Розрахувати точку беззбитковості. Навести перелік факторів, які впливають на зміну рівня беззбиткового обсягу продажу.

Дані для виконання:

Виробнича потужність підприємства розрахована на випуск 3000 виробів, яка реалізується за ціною 80 тис. грн. Уся вироблена продукція реалізується, незавершеного виробництва та залишків готової продукції на складах немає. Постійні витрати становлять 9 млн.грн. Змінні витрати на одиницю продукції 56 тис.грн.

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [1, 2, 7, 10, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Тема 11. Аналіз фінансового стану підприємства

План

11.1. Аналіз активів підприємства. Аналіз пасивів підприємства.

11.2. Аналіз фінансової стійкості підприємства.

11.3. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.

11.4. Аналіз ділової активності підприємства.

11.5. Аналіз та оцінка ймовірності банкрутства підприємства

Питання для самоконтролю знань:

1. У чому полягає сутність фінансового аналізу?
2. Назвіть основні завдання фінансового аналізу та розкрийте їх відмінності.
3. У чому полягає сутність платоспроможності підприємства?
4. Охарактеризуйте причини неплатоспроможності підприємства.
5. Назвіть ознаки нормального балансу підприємства.
6. Назвіть основні завдання аналізу фінансової стійкості.
7. Які фактори впливають на фінансову стійкість підприємства?
8. Які основні показники обчислюються при аналізі ділової активності підприємства.

Тести для перевірки знань

1. Наявність у підприємства грошових коштів і їх еквівалентів у кількості, достатній для розрахунків по кредиторській заборгованості, що вимагає негайного погашення це:

- a) платоспроможність;
- б) ліквідність;
- в) фінансова стійкість.

2. Яке з наведених тверджень не відноситься до ознак “нормального” балансу?

- a) темпи приросту дебіторської заборгованості перевищують кредиторську заборгованість;

б) валюта балансу в кінці звітної періоду порівняно з початковою збільшилась;

в) темпи приросту оборотних активів є вищими, ніж темпи приросту необоротних.

3. Який показник характеризує відношення усіх оборотних активів до короткострокових зобов'язань?

- а) коефіцієнт покриття;
- б) коефіцієнт швидкої ліквідності;
- в) частка оборотних засобів у активах.

4. Співвідношення власного та залученого капіталу – це:

- а) коефіцієнт фінансової стійкості;
- б) коефіцієнт автономії;
- в) маневреність робочого капіталу.

5. Який показник показує скільки отримано валового прибутку з 1 грн. понесених витрат на виробництво продукції?

- а) рентабельність продукції;
- б) рентабельність операційної діяльності;
- в) рентабельність звичайної діяльності.

6. Чим вище значення коефіцієнта автономії підприємства, тим більш:

- а) залежним є підприємство від зовнішніх джерел фінансування;
- б) незалежним є підприємство від власних джерел фінансування;
- в) фінансово стійким і незалежним від зовнішніх кредиторів є підприємство.

7. У випадку коли для забезпечення запасів крім власних обігових коштів та довгострокових кредитів і позик залучаються короткострокові кредити та позики це:

- а) нестійкий фінансовий стан;
- б) кризовий фінансовий стан;
- в) нормальна стійкість.

8. Для забезпечення запасів достатньо власних обігових коштів це:

- а) нестійкий фінансовий стан;
- б) абсолютна стійкість фінансового стану;
- в) нормальна стійкість.

Ситуаційні завдання, задачі та вправи

Завдання 11.1

Навести характеристику відносних показників оцінки фінансової стійкості підприємства

<i>Показник</i>	<i>Зміст показника</i>
1. Коефіцієнт автономії	
2. Маневреність робочого капіталу	
3. Коефіцієнт фінансової залежності	
4. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	
5. Коефіцієнт фінансової стабільності	

Завдання 11.2

Вставити слова на пропущені місця.

1. Предметом фінансового аналізу є _____ ресурси підприємства і їх потоки.
2. Робочий капітал – це різниця між _____ активами підприємства та його короткостроковими зобов'язаннями.
3. Запас фінансової стійкості залежить від зміни _____ від реалізації і безбиткового обсягу реалізації.
4. Зворотним показником коефіцієнта автономії є коефіцієнт фінансової _____.
5. Ступінь залежності підприємства від кредиторів визначається _____ концентрації залученого капіталу.
6. Коефіцієнт автономії характеризує можливість підприємства виконати свої зовнішні зобов'язання за рахунок використання _____ активів.
7. Коефіцієнт _____ оборотних активів показує скільки грошових одиниць продукції припадає на кожну одиницю оборотних активів.
8. _____ цикл охоплює проміжок часу, наданий постачальниками, між оплатою товарно-матеріальних цінностей і отриманням грошових коштів від споживачів продукції.

Завдання 11.3*Необхідно*

За показниками пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан підприємства) (фінансова звітність за вибором студента) проаналізувати структуру та динаміку (вертикальний та горизонтальний аналіз) джерел формування активів підприємства. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Завдання 11.4*Необхідно*

Використавши дані Балансу (Звіту про фінансовий стан підприємства) (фінансова звітність за вибором студента) провести аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Завдання 11.5*Необхідно*

Використавши дані Балансу (Звіту про фінансовий стан підприємства) (фінансова звітність за вибором студента) провести аналіз фінансової стійкості підприємства та оцінити показники, які характеризують забезпеченість відповідними джерелами їх фінансування. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

За даними Балансу (Звіту про фінансовий стан підприємства) розрахувати і оцінити наступні коефіцієнти фінансової стійкості підприємства:

- коефіцієнт автономії;
- коефіцієнт фінансової залежності;
- коефіцієнт маневреності робочого капіталу;
- коефіцієнт співвідношення залученого та власного капіталу.

Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Завдання 11.6*Необхідно*

За даними Балансу (Звіту про фінансовий стан підприємства) та Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) провести аналіз ділової

активності підприємства та здійснити аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Визначити наведені в таблиці 11.1 показники та зазначити розрахункові формули. Зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження.

Таблиця 11.1

Вихідні дані по підприємству

<i>№ з/п</i>	<i>Показники</i>	<i>Розрахункова формула</i>
1	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	
2	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	
4	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	
5	Коефіцієнт оборотності запасів	
6	Рентабельність продажу	
7	Рентабельність продукції	
8	Рентабельність капіталу	

Рекомендована література:

Базова: [1, 2-6, 7, 8, 9]

Допоміжна: [1, 2, 4, 9, 10, 11, 14]

Інформаційні ресурси: [1-6]

Рекомендована література

Базова

1. Адлер О.О., Лесько О.Й. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2019. 114 с.
2. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. Під редакцією К. Ковальчук. Центр навчальної літератури, 2019. 328 с.
3. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
4. Іваненко В.О., Новіченко Л.С. Аналіз господарської діяльності (практикум): Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів екон.спец. К.: ТОВ "Август Трейд", 2016. 164 с.
5. Кіндрацька Г. І. Аналіз господарської діяльності: посібник / Г. І. Кіндрацька, А. Г. Загородній, Ю. І. Кулиняк. Львів : ЗУКЦ, 2017. 310 с.
6. Марусяк Н.Л. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
7. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз. Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. 2-ге вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2007. 704 с.
8. Непочатенко О.О. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2020. 272 с.
9. Тігова Т.М. Аналіз фінансової звітності: Навчальний посібник/ Т.М. Тігова, Л.С., Селіверстова, Т.Б. Процюк К.: ЦУЛ, 2019. 268 с.

Допоміжна

1. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: практикум. Друге видання, доопрацьоване і доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 156 с.
2. Ковальчук Т.М., Вергун А.І. Аналіз фінансового стану підприємств за видами економічної діяльності. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2020. Вип. 38. С. 96-99
3. Новіченко Л.С. Організація економічного аналізу на підприємстві. Економічний аналіз. 2022. Том 32. № 1. С. 199-207 URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/2020>
4. Новіченко Л.С. Платоспроможність суб'єкта господарювання: сутність, економічний аналіз та напрями підвищення. Наукові перспективи. 2022. № 3(21). С. 21-28. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3\(21\)-83-93](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3(21)-83-93)
5. Новіченко Л.С. Продуктивність праці: аналіз показників та резерви підвищення. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2022. № 3. С. 83-93 DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-3-7933>
6. Новіченко Л.С., Брехун Н.С. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: теоретичне осмислення економічного змісту.

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2017. Вип. 2. С. 299-304.

7. Поддєрьогін А.М., Скочій С.В. Факторний аналіз формування прибутку виробничого підприємства. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2018. № 2. С. 304- 318.

8. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник/ В.О.Подольська, О.В.Яріш. К.: ЦНЛ, 2017. 488 с.

9. Притуляк Н. Факторний аналіз ліквідності активів підприємства. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2020. № 4. С. 92-105.

10. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрміїчук Н.І. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.

11. Чепка В.В., Свідерська І.М., Гавриленко Ю.О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 19-20. С. 96-102.

12. Чміль Г.Л. Факторний аналіз фонду оплати праці персоналу компанії індустрії гостинності. Агросвіт. 2020. № 15. С. 36-40

13. Шандова Н.В. Джерела підвищення продуктивності праці. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. № 2 (70). С. 32-37

14. Ярова В.В., Велієва В.О. Теорія економічного аналізу: навч. посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». 2021. 115 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://bank.gov.ua>.

6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.